

УДК 339.972

JEL Classification: F10, Q17

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.7\(40\).115-122](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.7(40).115-122)

Т.В. Решитько, доц., канд. екон. наук

Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна

Світові ринки агропродовольчих товарів та участь у них України

У статті досліджено тенденції розвитку світових ринків агропродовольчих товарів. Визначено країни, що формують основний попит на агропродовольчу продукцію і виступають головною рушійною силою світової торгівлі на світових ринках. Розкрито закономірності між економічним розвитком країни та уподобаннями споживачів. Надано прогнози щодо очікуваного стану світового продовольчого ринку. З'ясовано, що в майбутньому присутність України на світових зернових ринках буде зберігатися. Наголошено, що Україна нині перебуває лише на початковому етапі входження до світових ринків агропродовольчих товарів, а у вітчизняному експорті продовольства переважає сировинна складова або продукція з незначною доданою вартістю (зернові, рослинні олії, цукор тощо), а експорт готових харчових продуктів не набув суттєвих обсягів. Вказано на необхідність поставок на зовнішній ринок вітчизняних агропродовольчих товарів з високою доданою вартістю.

світові ринки агропродовольчих товарів, реалізація ключових продовольчих товарів світового експорту, ключові світові експортери

Т.В. Решитько, доц., канд. екон. наук

Центральноукраїнський національний технічний університет, г.Кропивницький, Україна

Мировые рынки агропродовольственных товаров та участие в них Украины

В статье исследованы тенденции развития мировых рынков агропродовольственных товаров. Определены страны, которые формируют основную потребность в агропродовольственной продукции и выступают главной движущей силой торговли на мировых рынках. Раскрыты закономерности между экономическим развитием страны и вкусами потребителей. Даны прогнозы относительно ожидаемого состояния мирового продовольственного рынка. Доказано, что в будущем присутствие Украины на мировых зерновых рынках будет сохраняться. Сделан акцент на то, что Украина сегодня находится на начальном этапе вхождения на мировые рынки агропродовольственных товаров, а в отечественном экспорте продовольствия преобладает сырьевая составляющая или продукция с незначительной добавочной стоимостью (зерновые, растительные масла, сахар и др.), а экспорт готовых продуктов не приобрел существенных объемов. Указано на необходимость поставок на внешний рынок отечественных агропродовольственных товаров с высокой добавочной стоимостью.

мировые рынки агропродовольственных товаров, реализация ключевых продовольственных товаров мирового экспорта, ключевые мировые экспортеры

Постановка проблеми. Сьогодні світовий ринок агропродовольчої продукції постійно змінюється, покращилися маркетингові й логістичні підходи, а бурхливий розвиток інформаційних технологій сприяє підвищенню його мобільності. Питання виробництва продовольства в Україні як і в усьому світі є визначальними для продовольчої безпеки нашої держави та забезпечення стабільності її розвитку. Ефективне використання вітчизняного аграрного потенціалу та просування сільськогосподарської продукції і сировини на світовий ринок, є важливими факторами становлення нашої держави у системі міжнародних економічних відносин, яка сьогодні змінюється. Першочерговими завданнями України сьогодні повинні стати забезпечення населення країни високоякісними продуктами харчування власного виробництва та експорт агропродовольчих товарів за кращими стандартами продовольчої безпеки на світові ринки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку світових ринків агропродовольчої продукції розкрито у багатьох наукових працях вітчизняних вчених. Так, оцінка ролі українських виробників на світовому ринку зустрічаються у працях

Б.В. Духницького [2], М.І. Пугачова [15]. Надмірна залежність економіки від кон'юнктури глобальних агропродовольчих ринків розкрита в публікаціях О.М. Могильного [7], Ю.О. Лупенка [15] І.Г. Кириленка [4; 5] та інших. Особливості становлення вітчизняного ринку аграрної продукції детально висвітлені у публікаціях В.І. Власова, І.І. Лукінова, П.Т. Саблука [1; 6; 10]. Разом з тим, для явищ, що відбуваються на світовому та вітчизняному агропродовольчому ринках, характерна постійна динаміка, вони є цікавими для науковців і практиків, тому потребують додаткових досліджень щодо їх перебігу.

Постановка завдання. Метою роботи є дослідження проблем розвитку світових ринків агропродовольчих товарів та визначення перспектив участі в них України.

Виклад основного матеріалу. Світовий продовольчий ринок розвивається відповідно до тенденцій міжнародної економіки, тому переважно відображає характерні її закономірності в певний історичний час. Посилення процесів глобалізації та міжнародної інтеграції спричинило зміни в економіках окремих країн і всього світу та змінило споживчі вподобання та смаки населення різних регіонів планети.

Сьогодні жодна країна не здатна самостійно повною мірою задовольнити потреби внутрішнього ринку, тому посилюється роль міжнародної торгівлі як фактора досягнення продовольчого забезпечення. Свідченням цього є зростання світових експортних поставок сільськогосподарської продукції у натуральному та вартісному виразі. Причому, глобальний попит виражається не лише в кількісних одиницях, а й у здатності того чи іншого продукту задовольнити поживну, енергетичну або смакову цінність для конкретного споживача. Тому, виробники харчових продуктів дуже часто розглядають продовольчий ринок окремого географічного регіону або країни як сукупність окремих сегментів з різними уподобаннями, диференційованими попитом та платоспроможністю населення [2].

Однією з головних причин кількісного збільшення споживання продовольчих продуктів, стало зростання населення, що відзначалося в усіх частинах планети. У 2020 р. 59,5 % населення світу мешкало в Азії, 17,2 % — в Африці, 9,6 % — в Європі, 8,4 % — у Латинській Америці, 4,7 % — у Північній Америці, 0,5 % — в Океанії. Станом на 1 жовтня 2021 р. на земній кулі проживало 7,9 млрд. осіб [12].

Сьогодні формують основний попит на агропродовольчу продукцію і виступають головною рушійною силою світової торгівлі десять найбільших імпортерів продукції сільськогосподарства: Китай, США, Німеччина, Велика Британія, Японія, Франція, Нідерланди, Італія, Бельгія та Канада [8]. Разом вони здійснюють половину світових закупівель сільськогосподарських товарів у грошовому виразі. Об'єднує ці країни належність до економічних лідерів свого географічного регіону (Європи, Азії, Північної Америки), наявність значної частки населення з високим платоспроможним попитом та сильна орієнтація на поставки агропродовольчої продукції з-за кордону, що пов'язано з особливими для кожної країни причинами.

Незважаючи на зростання показників споживання в цілому у світі, існує закономірність між економічним розвитком країни або географічного регіону та уподобаннями споживачів. Жителі найбагатших країн можуть собі дозволити вибір ширшого асортименту продукції, яка через високу вартість буває недоступна у країнах з низькими доходами. З урахуванням цих аспектів, Україна випереджає держави з невисокими доходами, проте поступається перед високорозвиненими країнами, маючи відповідні цифри споживання на рівні середньосвітових.

Важливим орієнтиром для зовнішньоекономічної політики України має стати той факт, що нині у світі спостерігається потужна тенденція щодо концентрації світової торгівлі сільськогосподарськими продуктами за окремими групами країн. Слід

зазначити, що понад 51% сукупного обсягу сільськогосподарських продуктів поставляються на світові ринки лише десятьма країнами, а ще близько 25% – тринадцятьма порівняно менш потужними експортерами.

За прогнозами вчених, стан світового продовольчого ринку у 2018–2027 рр. внаслідок низьких темпів зростання світової економіки впливатиме на ціни зернових культур найближчим часом. Фактором невизначеності є плани закупівлі зерна основними країнами-імпортерами, які на тлі зростання захворюваності COVID-19 можуть збільшити обсяги імпорту для створення страхових запасів зерна [11].

Подолання негативних наслідків епідемії коронавірусу, у 2020 р. різною мірою відчули майже всі країни світу, що створило на міжнародних ринках сприятливу кон'юнктуру для виробників сировини, які отримали змогу продавати власну продукцію за вигідними цінами. На рис. 1 показано найбільших світових експортерів агропромислової продукції у 2020 році.

Рисунок 1 – Найбільші світові експортери агропромислової продукції у 2020 році
Джерело: розроблено автором

Ключовим драйвером зростання цін виступає Китай, який поповнює втрачені продовольчі запаси після масового вимирання свиней через АЧС. Країна активно відновлює поголів'я свиней, закуповує для них корми, тим самим сприяючи ціновому зростанню [11].

Аналіз обсягів виробництва та реалізації кількох ключових продовольчих товарів світового експорту, які є пріоритетними і для вітчизняних товаровиробників, за прогнозом ОЕСР – ФАО показує, що протягом 2018–2027 рр. світове виробництво зерна пшениці може збільшитися на десять відсотків (до 832,62 млн. т). Основними виробниками очікуються ЄС (164,44 млн. т), Китай (133,28 млн. т), Індія (112,06 млн. т), Російська Федерація (83,88 млн. т) та США (55,28 млн. т), які формуватимуть 65,9% світового виробництва.

Частка України становитиме 3,7%. Обсяги світової торгівлі за цей період зростуть до 198,67 млн. т (на 11,2%), головні експортери – Російська Федерація (40,19 млн. т), ЄС (34,94 млн. т), США (26,39 млн. т), Канада (21,98 млн. т), Австралія (19,47

млн. т) та Україна (19,43 млн. т), які забезпечуватимуть 81,7% світових поставок збіжжя. Частка України при цьому становитиме 9,8% [4; 8].

У 2018–2027 рр. світове виробництво зерна кукурудзи, згідно з чинним прогнозом, зросте до 1201,7 млн. т (на 10,6%), основними виробниками визначено США (389 млн. т), Китай (250,63 млн. т), ЄС (70,92 млн. т), Індію (32,52 млн. т) та Україну (30,54 млн. т), що разом становлять 64,4% світового його виробництва. Частка України прогнозується на рівні 2,5%. Світова торгівля зерном кукурудзи за 2018–2027 рр. зросте на 13,5% та у 2027 р. очікується в обсязі 157, 23 млн. т. Основними експортерами будуть США (53,25 млн. т), Бразилія (36,1 млн. т), Аргентина (22,82 млн. т) та Україна (21,76 млн. т), які сформуують 85,2% світового ринку зерна кукурудзи. Внесок України сягне 13,8% [4; 8].

За оцінками експертів ОЕСР-ФАО, у 2018–2027 рр. виробництво рослинних олій може збільшитися на 16,1% (до 234,64 млн. т), головними виробниками виступатимуть Індонезія (51,54 млн. т), Китай (34,02 млн. т), Малайзія (27,12 млн. т), ЄС (16,14 млн. т) та США (14,85 млн. т), які формуватимуть 61,2% світового виробництва. Зазначимо, що Україна є лідером світового виробництва соняшникової олії. Частка України у загальному виробництві цієї продукції може досягти 4%. Обсяги світової торгівлі рослинними оліями протягом 2018–2027 рр. зростуть на 18,4% (до 96,3 млн. т), провідними експортерами визначаються Індонезія (35,76 млн. т), Малайзія (21,2 млн. т), Україна (8,16 млн. т), Аргентина (7,6 млн. т), Канада (3,48 млн. т) та Російська Федерація (3,22 млн. т). Імпортерами будуть Російська Федерація (133,28 млн. т), Індія (112,06 млн. т), Російська Федерація (83,88 млн. т) та США (55,28 млн. т), які формуватимуть 65,9% світового виробництва, на які припадатиме 82,5% світової торгівлі. Частка України у світовій торгівлі рослинними оліями прогнозується на рівні 8,5%.

За період 2018–2027рр. прогнозується збільшення світового виробництва сирів на 11,8% (до 26,5 млн. т). При цьому, провідними виробниками визначаються ЄС, США та Бразилія (70,5% світових обсягів), частка України – 0,5%. Обсяги світової торгівлі сирами у 2018–2027 рр. зростуть на 17,3% (до 3,04 млн. т), основні експортери – ЄС, США та Нова Зеландія (65% світової торгівлі), частка України – 0,1% [4;8].

Проведені дослідження свідчать, що світова торгівля продовольством буде і надалі зосереджена навколо стабільних груп ключових країн-постачальників. Серед світових експортерів чільне місце посідають ЄС, США, Канада, Бразилія, Австралія, Нова Зеландія, на які припадає найбільша частина поставок на світовий продовольчий ринок. За таких умов, зовсім незначна кількість країн, до якої належать країни з найбільш розвиненими економіками, і на наступне десятиріччя очікувано контролюватимуть світовий продовольчий ринок [4].

Важливим орієнтиром для зовнішньоекономічної політики України має стати той факт, що нині у світі спостерігається потужна тенденція щодо концентрації світової торгівлі сільськогосподарськими продуктами за окремими групами країн. Слід зазначити, що понад 51% сукупного обсягу сільськогосподарських продуктів поставляються на світові ринки лише десятьма країнами, а ще близько 25% – тринадцятьма порівняно менш потужними експортерами.

Лідерами світової торгівлі продовольством є ЄС та США, а в окремих сегментах світового продовольчого ринку вагомі позиції займають Бразилія (зерно кукурудзи, цукор, яловичина, свинина, м'ясо птиці), Аргентина (зерно кукурудзи, рослинні олії) Індія (зерно пшениці, цукор), Україна (зерно пшениці та кукурудзи, рослинні олії), Австралія (зерно пшениці, цукор, яловичина), Канада (рослинні олії, свинина), Малайзія (рослинні олії), Нова Зеландія (яловичина, вершкове масло, сири, сухе незбиране та знежирене молоко). Чинний прогноз експертів ОЕСР-ФАО на наступне

десятиліття показує, що означені тенденції стосовно концентрації ключових позицій на світовому продовольчому ринку в достатньо невеликої кількості держав будуть зберігатися й надалі[4].

При цьому експерти ОЕСР-ФАО відзначають, що на цей період присутність України на зернових ринках буде зберігатися. Очікується, що частка вітчизняного зерна пшениці у світовій торгівлі у 2027 р. становитиме майже 10%, а зерна кукурудзи – до 14%, або відповідно 19,43 та 21,76 млн. т. Також прогнозується збільшення участі України у світовій торгівлі в сегменті рослинних олій – від 6,8 до 8,5%. За вище згаданими прогнозами, експорт рослинної олії з України (переважно соняшникової) протягом 2018–2027 рр. має збільшитися до 8,16 млн. т, або на 50%.

У той же час, Україна не розглядається як вагомий учасник світового продовольчого ринку в частині виробництва яловичини, свинини, сирів, сухого незбираного та знежиреного молока, адже частка вітчизняного експорту цих товарів вже тривалий час не перевищує 1% світової торгівлі. Протягом останнього часу певні перспективи на світовому продовольчому ринку отримали вітчизняне м'ясо птиці та вершкове масло [4].

Практика свідчить, що Україна нині перебуває лише на початковому етапі входження до світових ринків агропромислової продукції, а у вітчизняному експорті продовольства переважає сировинна складова або продукція з незначною доданою вартістю (зернові, рослинні олії, цукор тощо), а експорт готових харчових продуктів не набув суттєвих обсягів, а це зменшує грошові надходження в державу та кількість робочих місць.

Зазначимо, що сукупна частка сільськогосподарських продуктів в експорті Китаю становить 1,6%, Німеччини – 2,7%, Мексики – 4,9%, Франції – 5,9%, США – 6,8%, Канади – 8,9%, Нідерландів – 10,6%, Іспанії – 11,0%, Австралії – 12,1%. Лише у Бразилії та Україні ці частки коливаються в межах 23–24%.

На жаль, сьогодні в державі відсутнє системне бачення стратегії економічного розвитку України, найважливішою складовою якої виступає стабільне забезпечення продовольчої безпеки держави, поточної та перспективної зовнішньоекономічної політики, в тому числі, щодо її участі у світовому продовольчому ринку [4].

Крім того, останнім часом експорт основних вітчизняних сільськогосподарських товарів має суто комерційний приватний характер та залежить головним чином від поточної кон'юнктури взаємовідносин між окремими міжнародними трейдерськими формуваннями. Це не створює позитивних економічних мотивацій для розвитку аграрного підприємництва та в цілому негативно впливає на результати використання таких стратегічно важливих активів, як земельні та водні ресурси, які є найбільшим природним надбанням народу України [4;15]. З іншого боку, зменшення внутрішнього споживання основних вітчизняних продовольчих товарів створює глобальну загрозу здоров'ю громадян України.

Статистичні дані свідчать, що виробництво основних груп агропродовольчої продукції у світі постійно зростає. Якщо обрати за точку відліку 1990 р., то відзначається збільшення урожаю зернових, фруктів, овочів та картоплі [15]. Видається цікавим, що виробництво перерахованих груп продуктів за аналізований період вдалося суттєво наростити в усіх географічних регіонах (Африка, Азія, Північна й Південна Америка, Океанія), за винятком Європи. Обсяги виробництва зернових культур і овочів у цій частині світу зросли ледь помітно, тоді як урожаї фруктів та картоплі взагалі знизилися. При цьому основна частка пропозиції рослинницької продукції традиційно формується в Азії [8].

За результатами, дослідження обсягів, структури та динаміки світової торгівлі з кінця минулого століття до теперішнього часу, за даними The Observatory of Economic Complexity [14] та Світової організації торгівлі (The World Trade Organization) (COT) [13], вченими виділено два різнопланові етапи:

– перший – етап випереджаючого зростання (1995-2008 рр.), упродовж якого сукупний обсяг світової торгівлі невпинно збільшувався за винятком 1998 і 2001 рр., забезпечивши середньорічний приріст на рівні майже 10,3%;

– другий – етап функціональної дестабілізації (з 2009 р. до теперішнього часу), протягом якого середньорічна зміна обсягів світової торгівлі склала лише 0,7%, виникли та поширилися суперечливі динамічні тренди. Так, у 2009 р. відбувся різкий злам підвищувальної тенденції внаслідок впливу світової економічної кризи, що призвело до скорочення обсягів світової торгівлі майже на чверть упродовж лише одного року. Хоч у два наступні роки тренд зростання було відновлено та досягнуто сукупних приростів торгівлі у 2010 та 2011 рр. на рівні 23,3% і 20,3% відповідно, стабільної торговельної динаміки не забезпечено й досі, а середньорічні темпи скорочення торгівлі у 2012-2016 рр. сягнули 2,8-2,9%. У 2017 р. започатковано новий тренд зростання, який продовжувався і в наступні роки [9].

Також спостерігалось зростання в сегментах тваринницької продукції – молока, м'яса та яєць. Синхронне нарощування відбувалося в усіх регіонах планети, крім Європи, де зафіксований спад обсягів виробництва цієї продукції. В Азії, як домінуючому регіоні, сконцентровано 65 % виробництва яєць в натуральному виразі, 42 % м'яса та 41 % молока [12].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дослідження свідчать, що світова торгівля агропродовольчою продукцією зосереджена навколо найбільших експортерів: ЄС, США, Канади, Бразилії, Австралії, Нової Зеландії. Понад 51% сукупного обсягу сільськогосподарських продуктів поставляється на світові ринки лише десятьма країнами, а ще близько 25% – тринадцятьма порівняно менш потужними експортерами. Формують основний попит на агропродовольчу продукцію десять найбільших імпортерів продукції сільського господарства: Китай, США, Німеччина, Велика Британія, Японія, Франція, Нідерланди, Італія, Бельгія та Канада. За прогнозами експертів ОЕСР-ФАО така тенденція спостерігатиметься і надалі. Незважаючи на те, що виробництво основних груп агропродовольчої продукції у світі постійно збільшується, зростає і кількість населення світу, а отже і потреба в продуктах харчування.

Наслідки епідемії коронавірусу відчули майже всі країни світу, що створило на міжнародних ринках сприятливу кон'юнктуру для виробників сировини, які отримали змогу продавати власну продукцію за вигідними цінами.

На міжнародній арені Україна сьогодні розглядається як вагомий учасник світового продовольчого ринку в частині виробництва та реалізації зерна пшениці, кукурудзи, рослинної олії тощо. На жаль, Україні притаманний сировинно-орієнтований вектор власного експорту. З одного боку, це зміцнює її вплив на міжнародну економіку, з іншого – перетворює її на «сировинного донора» світових ринків. Сьогодні в нашій державі перспективним є потреба досліджень розвитку переробної промисловості аграрної продукції. Постачання на світовий ринок готових продуктів харчування повинно стати одним із важливих орієнтирів зовнішньоекономічної політики держави. Для посилення позицій України на світових агропродовольчих ринках, на наш погляд, потрібно враховувати як внутрішній потенціал сільського господарства нашої держави, так і тенденції розвитку міжнародних ринків.

Досвід показує, що сьогодні Україна, маючи потужний аграрний потенціал, перебуває лише на початковій фазі входження до світових ринків агропродовольчої продукції, тому нам необхідно ретельно відпрацювати механізм і стратегію входження вітчизняних підприємств на зарубіжні ринки, зайняти свою нішу в цих світових структурах, тому проблема потребує подальшого дослідження та пошуку шляхів досягнення успіху в цьому напрямку.

Список літератури

1. Власов В.І. Глобальна продовольча проблема. Київ: Інститут аграрної економіки, 2001. 506 с.
2. Духницький Б.В. Перспективи зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією між Україною та країнами Азії. *Економіка АПК*. 2021. №4. С. 68 – 75.
3. Кваша С.М., Григор'єв С.О. Сутність та особливості аграрного ринку. *Вісник ОНУ ім. Мечникова*. 2016. Т. 21. Вип. 8(50). С. 56-59. URL: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2016_21_8/13.pdf (дата звернення 22.10.2021).
4. Кириленко І.Г., Івченко В.С., Дем'янчук В.В. Основні тенденції розвитку світового продовольчого ринку та виробництво продовольства в Україні. *Економіка АПК*. 2018. №9. С. 34 – 45.
5. Кириленко І.Г., Івченко В.С., Дем'янчук В.В. Продовольча безпека України в світлі сучасних тенденцій світової економіки. *Економіка АПК*. 2017. №8. С. 5 – 14.
6. Лукинов І. І. Економічні трансформації (наприкінці ХХ ст). Київ: Інститут економіки НАНУ, 1997. 455 с. URL: <https://studfiles.net/preview/1098149/> (дата звернення 22.10.2021).
7. Могильний О. М. Аграрна економіка України: "ресурсне прокляття" і чи локомотив розвитку? *Агросвіт*. 2015. № 5. С. 3–10.
8. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 22.10.2021).
9. Патица Н.І. Тенденції та перспективи розвитку світових сільськогосподарських ринків як орієнтири для посилення українських позицій. *Економіка АПК*. 2019. №1. С.70.
10. Саблук П. Т, Білорус О. Г., Власов В. І. Глобалізація і продовольство: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ. 2008. 632 с.
11. Сало І.А. Розвиток ринку овочів в Україні. *Економіка АПК*. 2021. №2. С. 41 – 48.
12. Статистична база даних FAOSTAT. URL: <http://www.fao.org/faostat/en> (дата звернення 22.10.2021).
13. Статистичні дані щодо обсягів світової торгівлі в розрізі країн та галузей. Світова організація торгівлі. URL: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/merch_trade_stat_e.htm (дата звернення 22.10.2021).
14. Total world export. The Observatory of Economic Complexity. URL: https://atlas.media.mit.edu/ru/visualize/tree_map/hs92/export/wld/all/show/.../ (дата звернення: 21.10.2021).
15. Формування глобального і регіонального ринків сільськогосподарської сировини та продовольства / за ред. Лупенко Ю.О., Пугачов М.І., Духницький Б.В. Київ: ННЦ «ІАЕ». 2015. 320 с.

References

1. Vlasov, V.I. (2001). *Hlobalna prodovolcha problema [Global food problem]*. Kyiv: Instytut ahrarnoi ekonomiky [in Ukrainian].
2. Dukhnytskyi, B.V. (2021). Perspektyvy zovnishnoi torhivli ahroprodovolchoiu produktsiieiu mizh Ukrainoiu ta krainamy Azii [Prospects for foreign trade in agri-food products between Ukraine and Asian countries]. *Ekonomika APK – Economics of AIC*, 4, 68 – 75 [in Ukrainian].
3. Kvasha, S.M., & Hryhoriev, S.O. (2016). Sutnist ta osoblyvosti ahrarnoho rynku [Essence and Features of Agricultural Market]. *Visnyk ONU im. Mechnykova – Bulletin of ONU named after Mechnikova, Vol. 21, 8(50)*, 56-59 Retrieved from http://visnyk-onu.od.ua/journal/2016_21_8/13.pdf [in Ukrainian].
4. Kyrylenko, I.H., Ivchenko, V.Ie., & Demianchuk, V.V. (2018). Osnovni tendentsii rozvytku svitovoho prodovolchoho rynku ta vyrobnytstvo prodovolstva v Ukraini [Main trends in the development of the world food market and food production in Ukraine]. *Ekonomika APK – Economics of AIC*, 9, 34 – 45 [in Ukrainian].
5. Kyrylenko, I.H., Ivchenko, V.Ie., & Demianchuk, V.V. (2017). Prodovolcha bezpeka Ukrainy v svitli suchasnykh tendentsii svitovoi ekonomiky [Food security of Ukraine in modern trends of the world economy]. *Ekonomika APK – Economics of AIC*, 8, 5 – 14 [in Ukrainian].

6. Lukinov, I.I. (1997). *Ekonomichni transformatsii (naprykintsi XX st.) [Economic transformations at the end of the 20th century]*. Kyiv: Instytut ekonomiky NANU. Retrieved from <https://studfiles.net/preview/1098149/> [in Ukrainian].
7. Mohylnyi, O.M. (2015). Ahrarna ekonomika Ukrainy: "resursne prokliattia"1 chy lokomotyv rozvytku? [The Agricultural Economy of Ukraine: "Resource Curse"2 or the Engine of Development?]. *Ahrosvit – Agrosvit, Vol. 5*. 3–10 [in Ukrainian].
8. Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Official site of the State Statistics Service of Ukraine]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
9. Patyka, N.I. (2019). Tendentsii ta perspektyvy rozvytku svitovykh silskohospodarskykh rynkiv yak oriientyry dlia posylennia ukrainskykh pozytsii [Trends and prospects for development of the world agricultural markets as reference points for strengthening of Ukrainian positions]. *Ekonomika APK – Economics of AIC, 1*, 70 [in Ukrainian].
10. Sabluk, P.T., Bilorus, O.H., & Vlasov, V.I. (2008). *Hlobalizatsiia i prodovolstvo [Globalization and food]*. Kyiv: NNTs IAE [in Ukrainian].
11. Salo, I.A. (2021). Rozvytok rynku ovochiv v Ukraini [Vegetable market development in Ukraine]. *Ekonomika APK – Economics of AIC, 2*, 41 – 48 [in Ukrainian].
12. *Statystychna baza danykh FAOSTAT [FAOSTAT statistical database]*. *www.fao.org*. Retrieved from <http://www.fao.org/faostat/en> [in Ukrainian].
13. Statystychni dani shchodo obsiahiv svitovoi torhivli v rozrizi krain ta haluzei. Svitova orhanizatsiia torhivli [Statistics on world trade by country and industry. Statistics on merchandise trade]. *www.wto.org*. Retrieved from https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/merch_trade_stat_e.htm [in Ukrainian].
14. Total world export. The Observatory of Economic Complexity. *atlas.media.mit.edu*. Retrieved from https://atlas.media.mit.edu/ru/visualize/tree_map/hs92/export/wld/all/show/... [in Ukrainian].
15. Lupenko, Yu.O., Puhachov, M.I., & Dukhnytskyi, B.V. (Eds.). (2015). *Formation of global and regional markets for agricultural raw materials and food*. Kyiv: NNTs «IAE».

Tetyana Reshytko, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine

World Agro-Food Markets and the Participation of Ukraine in Them

The article examines the development trends on the world markets of agro-food products. It is pointed out that the world food market is developing according to the trends of international economic relations, so it mainly reflects their characteristic patterns in a certain period of time. The intensification of globalization and international integration has led to changes in the economies of certain countries and the whole world, as well as it has changed the consumer preferences and tastes of people around the world, so the development of agro-food markets is extremely important.

The countries that form the main demand for agro-food products and comprise the main driving force of world trade in world markets are named. Regularities between the economic development of the country and consumer preferences are revealed. Forecasts on the expected state of the world food market are given and the place of Ukraine in these processes is determined. It is investigated that in the future the presence of our state on world grain markets will be maintained. It is indicated on the segment of Ukraine in the world trade of agricultural goods.

It is emphasized that Ukraine is currently only at the initial stage of entering the world agro-food markets, and domestic food exports are dominated by raw materials or products with low added value (grain, vegetable oil, sugar, etc.), and exports of final food products have not reached significant volumes. The supply of ready-made domestic food products to the world market should become one of the important landmarks of the country's foreign economic policy.

world agro-food markets, sales of key world food exports, key world exporters

Одержано (Received) 28.10.2021

Прорецензовано (Reviewed) 10.11.2021

Прийнято до друку (Approved) 20.12.2021